

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Ordinis Minorum, S. R. E. Cardinalis,
Episcopi Albanensis, Seraphici Doctoris Ecclesiae, De Vita
S. Patris Francisci, Liber I.**

Bonaventura <Sanctus>

Antverpiæ, 1597

In Capvt XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41460

§. 5. In Ecclesiâ S. Georgij cum omni reuerentiâ condiderunt.] *Eo loco corpus situm fuit: sed cor eius & intestina in Portiuncula cœnobio; ubi excessit ex hac vitâ. in illud monasterium hoc argumento, amorem & affectum testatum faciens. vii commemorat Barpt. Pisanus.*

S. Franciscus referitur in his diuis.

6. Beatum patrem catalogo Sanctorum adscripsit.] *Quoritu, scribit Alberius Kranzius.* Papa Gregorius veniens Assisium, in cōspectu maximæ multitudinis, quæ deuotionis gratiâ cō confluxit, beatum Franciscum canonizauit, his vsus verbis: Ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & gloriosæ Virginis Mariæ, & Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, & ad honorem Ecclesiæ Romanæ; beatissimum Patrem Frânciscum; quem Dominus glorificauit in cælis, debito in terris obsequio venerantes; de consilio fratrum nostrorum, & aliorum Ecclesiæ Prælatorum, in catalogum decreuimus Sanctorum adnotandum, & festum diem obitus eius celebrandum. Statim Cardinales Te Deum laudamus incipiunt. & populi voces, laudes Christi excipiunt. Papa de solio descendit, & cum Cardinalibus sanctū corpus de tumbâ leuauit. *Diploma Gregorij Papæ Noni, quo D. Franciscus inter diuos asseritur relatus, historia vitæ S. Fran. subiunximus.*

Conforti
fruc 321
& 34.

Lib 8.
Sax. c. 4.
& lib. 7.
Metrop.
c. 45.

Corpus eius transferitur ad Basilicam in eius honore adificatam.

7. Anno Domini. &c. ad Basilicam in honorem ipsius constructam, corpus illud Domino dedicatum, translatum est.] *De istâ Basilicâ hæc S. Antoninus.* Elias Vicarius Ordinis post mortem B. Francisci, Basilicam miræ magnitudinis cœpit erigere extra muros Assisij, in

Ter pars
hitt. ut.
24. c. 7.
§. 6.

qua-

quadam voragine, quæ antè dicebatur collis inferni: sed cùm dominus Gregorius Nonus primum lapidem in fundamento eius posuisset, vocata est collis paradisi. *Pluribus historiam prosequitur Barot. Pisav. Conf. fruc. trigessimæ quartæ. Illuc corpus S. Francisci è templo S. Georgij translatum hæcenus manet: magnâ pietate frequentatur & colitur. longo tẽpore nemini visum, tamẽ visum.*

Non possum committere, quin oportunè commemorem ingens illud prodigium in funere S. Francisci: quo ex multis mirabilibus hæc facile quisquã dixerit quidquam mirabilius fuisse. Funus illud erectum in pedes; apertis, sublatiisq; in calum oculis calum adspicere; vulnera quoque illa sanguine manare, visum à Nicolao Quinto Pontifice. Ne verò tu de rei veritate addubites, quæ de his scripsit, siue potius exscripsit Petrus Radulphus Episcopus Senogalliensis adscribam.

Lib. 1.
hist. Seraph. re-
lig.

EPISTOLA FRANCISCI DE BAVTIO,

Ducis Andriæ, ad Andriensium Episcopum, de prodigiosa statione funeris S. Francisci.

SCRIPTURVS ego ad te Pontificis Nicolai progressum, qui Seraphici Patris Francisci corpus visitauerat personaliter, veritus sum, ne vt parum instructus, tanquam imperitus à probis & grauibus viris arguar. Attamen quoniam in negotio, quod aggredior, non leuitate (vt ita dicam) aut temeritate aliquã, quin potius reuerentiã & deuotione fretus sum: idcirco ad te admodum Reuerendũ, hanc epistolam etsi incultam, omni tamen veritate plenã, destinare curavi. ad te, inquam, qui potestate tibi creditã, Ecclesiæ Dei partem gubernas, & regis. Noui enim (vt reor) te recentem ac viuã memoriam retinere eorum, quæ hîc modò subinferuntur.

B

Qua-

Quapropter etsi in his, quæ per me scribenda sunt, aliquid me prætermisisse, vel plus satis addidisse perspexeris: articulis tuis id ipsum, tuâ solitâ benignitate & prudentiâ, quâ plurimum polles, emendare & corrigere poteris. Noui enim ob imperitiam meam, me fallere, ac falli posse in hoc negotio. Te autem, qui clauē Dauid solus habes, rogatum esse velim, vt in hanc horam, sermonem rectum ac benedictantē, in os meū concedere digneris: vt ea dignè dicere valeam, quæ infructuoso silentio pertrāsire nefas esset. Te, inquam, Dñm meum Iesum Christū supplex deprecor, ne huius rei per me enarrandæ, deuotionis fructu caream, & expers sim.

Iacobus quidē Laquidonensis Ecclesiæ Episcopus, dum Nonis Martij Andriæ esset, tuque & ipse simul alloquētes, vestros vultus admiratione non minimâ repleuistis. Quod cum ego, qui simul aderam, intuitus essem, causam tantæ admirationis tanquam curiosus à vobis perquirere cœpi. Ea propter Iacobus, qui mihi intimior erat, his verbis affatus est, vt ad me conuersus diceret, Si quæ per tēpora retroacta aures meæ expertæ sunt, non ignorares, tibi quoque admirationis inesset causa. Ad quæ ego, Quæso, vt quæ audisti edisseras. Tunc ille, Mallem (inquit) hoc me narrare, & per contritionē lacerari, quàm in his cordis hilaritatem ostendere. Cum autē hæc ab eo audiuissem, auidius adorsus sum hominem: & oportunam horam quæsitans, deprecatus sum eum, dicens, O vti nam palam abs te ista citò docear. & ille, Libenter faciã, inquit: sed magni ponderis res ista est, & nō omni homini aperienda. Attamen tu diligenter & attentè audi, & ausculta. Austergius qui-

quidam tituli S. Eusebij Presbyter Cardinalis, Beneuentanaeque vrbs olim Archiepiscopus, dum in extremâ valetudine esset positus, febrique validâ quàm maximè vexaretur, vt putaret sibi vicinam mortem fore, nocte superueniente, quæ finem languoris secum ferre videbatur: sic enim viribus corporis destitui visus est, vt vix crederetur eum superuicturum in crastinum. Ego verò Iacobus, qui nimio amore hominem diligebam, cum præsens essem, eiusque minister, attentè super eum vigilabam, stebamque. Ipse verò sic in extremis laborans, non minùs deuotè quàm piè, in hanc vocem prorùpens clamabat, O Francisce. & aliquanto temporis intervallo facto, iterum id idem repetens clamabat, prout poterat, O Francisce. Manè autem facto cum paulusculas vtcumque vires resumpsisset, omni cum mansuetudine deprecatus sum hominè, vt causam eiusmodi inuocationis Francisci mihi innotescere dignaretur. At ille, O Iacobe, quem (inquit) in amore tibi præferam? Porrò si alius interrogasset me de eiusmodi rei causâ, forsitan non illam ei panderem. dicâ tibi nihilominus, & tu attentè auscultabis.

Nicolaus huius nominis Pontifex Quintus, Aussereij
Cardinalis
narratio. anno Domini millesimo, quadringentesimo, quadragesimo nono, Beati Petri Apostoli Sedem strenuè gubernabat. huic, dū Assisij moram traheret, venit in mentem, vt beati Francisci corpus oculis propriis inspiceret. Ob quâ causam accersitus est ab eo dominus Petrus de Noceto. ad quem Pontifex; Vade, inquit, ad Nicolaus
Quintus
ante videret
S. Francis-
ciscor.
pau. Guardianum loci huius; & meo nomine illi significabis, me omnino visitaturum esse, & visiturū B. Francisci corpus. Iuit dominus Petrus,

& iussa sibi imposta perficiens, reuersus est ad Pontificē, dicens; Feci, beatissime Pater, quod mandasti Guardianus autem iis auditis sermonibus, nimio pauore correptus est: ita vt in magno dubitationis agone tuerit positus. Ex vnā enim parte contradicere non audebat voluntati summi Pontificis, ex alterā verò verebatur, ne tam sacrum & pretiosum pignus auferretur ab Ordine, veluti per alios prius fuerat attentatum, & ipse postmodum calumniam sustineret à ciuibus. Eapropter adiens Pontificem, modò huc, modò illuc, tamquam demens & vagus incedebat, celans animum suum. Cùm autē fortiter cogeret, vt Pontificium impleret mandatum: petiit humiliter vt rem istam fratribus loci palam facere permitteret Pōtifex, qui postquam illos fuisset allocutus, ad Pontificem iterum reuersus est, dicens; Obedientiam prout Ordinis dignitas ex postulat, tibi præbere paratissimus, beatissime Pater, dūmodo vnum iuxta beneplacitum nostrum impleueris. Porrò si tui desiderij cupis esse compos, tribus tantum & non pluribus tecum assumptis, ad locū descendere necesse est. Quintā verò noctis horā adueniente, descendet tua Sanctitas: & oculis propriis conspicias, quem ardentè videre desideras. Quo audito, Nicolaus Pontifex, qui rectè & sinceriter se gerebat in negotio, letus, inquit, assentior. Gallicus verò quidam Episcopus, magnā auctoritate vir apud Pontificem, hæc audiens, Pontificem allocutus est, dicens; Nō tibi conuenit, beatissime Pater, horum fratrum assentiri voluntati, propter scandalum quod Ecclesie Dei casu aduenire posset. Ad quem summus Pontifex, Non sic erit, inquit: quoniam rectè

ac fideliter in hoc negotio pergo. Idcirco, Deo præstante, mei desiderij compotē me fore spero. His dictis, Pontifex Nicolaus elegit me Austergiū, Petrum de Noceto, & præhabitū Episcopum Gallicum. Guardianum verò cum tribus fratribus simul adesse mandauit, visitaturis ipsis; & visuris corpus B. Patris. Qui nobis iuncti, suisq; indumentis depositis, horâ cōgruenti cum aduissemus ad paratū locum, amoti sunt lapides, cum quibus ianua fabricata erat. gradusq; marmoreos diligenter aspeximus, quos & magno silentio descēdimus. Et ecce ostium ferreum habuimus obuium, in quo tres catenæ ferreæ ex ordine stabant, quæ illico fuerunt apertæ clauibus. Tunc Guardianus flexis genibus Pontificem allocutus, ait, Ingredere Pater sanctissime. qui solus ingrediēs, ante pedes sancti corporis prostratus humiliter, tā vehemēter plorabat, vt fremitus audiretur à nobis.

*Descendit
in templū
sub terra.
111077.*

*Vbi corpus
S. Franc.*

Postquam verò Summus Pontifex consecutus est, quod desiderium suum flagitabat: ad se reuersus introduxit & nos. qui cum peruenissemus ad locum, stupor equidem incredibilem omnes inuasit. Verè inuestigabiles viæ Domini: & iudicium eius ab omni humanâ cogitatione prorsus alienum. Quis vniquam audiuit, aut quis talia effatus est, vt corpus humanum per totæua mortuū super plantas proprias rectè

staret? Sed non fuerat abbreviata manus Dñi. Erat autē locus ille, cernentibus nobis, instar

*Quod era
stabat
in pedes.*

paruæ ecclesiæ, habens tres *tribunas in testudine rectas. Media verò quæ ab interiori parte erecta erat, miro marmoreo tabulato fabricata videbatur. in cuius medio *lastra marmorea posita erat: supra quam ex orientali latere corpus

* Fornices, siue testudines, & cæmeras.
* Basia & pes co-
stante.

*Oculi
aperti in
caelum.*

illud sacrum Francisci Seraphici erectum stabat, facie ad occasum tendens, & oculis eleuatis in caelum. manus verò coopertæ erant habitus manicis, & simul iunctæ, vt fratres ferre cõsueuerunt. Erat autem corpus ita incorruptum, quasi esset primâ die positum: videbatur enim quasi dormiens. Ex alio verò latere, alium erectum stantem vidimus, habitu B. Dominici indutũ. qui & manus simul iunctas habebat cum articulis sursum iunctis, veluti mos est orantiũ: oculi verò eius ad B. Francisci pedes intuebantur. Ambo autem ita lucidos & splẽdentes habebant oculos, vt nulla ad viuos esset differentia. Odor insuper suauissimus talis erat, vt olfactus hominum numquam talem senserit.

*Vultus
pedis eius
sanguine
manans.*

Cumq; Summus Pontifex à lacrymis & gemitibus abstinuisset, aliquantulum ad B. Francisci pedes iterum procubens, manu fimbriam eius vestimenti extulit: nos verò sine sotularibus pedes aspeximus. O igitur felices oculi, qui hæc videre meruerunt! O fortunati animi qui hæc meditari digni inuenti sunt! Magna enim his fuerat collata gratia, vt in seruum liquidũ aspicerent, quæ in Deum minimè videre poterat. Erat enim in pedis Sancti medio foramen, cum sanguine ita recenti, ac si tunc mucrone pes fuisset confossus: cuius quidem rei aspectu, singultus magnus omnes arripuit. Et quis cogitare posset animi motionem? animam præ deuotione liquefcere? alienari sensum? & vires totas destitui? Omnes autem ante recessum è loco, osculum dedimus sancto pedi. omnesque pariter ob odorem refocillati sumus. Pes verò alius fimbriâ habitus operiebatur: nec nobis visum fuit illum violenter atripere. Manus similiter

liter perforatę vt pedes cernebantur, recentem ^{Item per-}
 sanguinem ostendētes. O igitur memoria pro- ^{forata}
 funda nostrę redēptionis, in seruo inuēri, quę ^{manus}
 in Redemptore prius fuerant! O igitur sacra ^{cerneban-}
 vulnera, & dulci osculatione digna, quę post ^{tur, &}
 humanum lapsum in remedium data sunt! Et ^{sanguivo-}
 quis nostrum qui ibidem aderamus, ausus fuit ^{lenta.}
 ampliùs corpus sacrum tangere, nisi solus sum-
 mus Pontifex? Ipse enim manus illius pretiosas
 deuotissimè osculatus est, osculumq; sacro ori
 dedit. A quintâ verò noctis horâ, vsque ad vn-
 decimam illic mansimus, suauissimo odore re-
 pleti. Cũ verò à narrantibus nunciatum fuit
 nobis, diem propè esse, doluit quàm maximè:
 visum enim fuerat nobis per horam ibi fuisse.

In illis verò tribunis, sociorum B. Francisci
 corpora tumulata iacēt: vnusquisque enim lo-
 cum suum possidet, vnus hinc, & alter hinc.
 ante ostium verò loci iacet corpus illius ecclē-
 stici viri Dei, fratris Ægidij, quorũ corpora abs-
 que diminutione vllâ integra cernuntur, sua-
 uissimum odorem redolentia. Ad extremum
 autem cum magnâ animi fortitudine roborati,
 omnes inde recessimus. Cardinalis verò Au-
 stergius, quem superiùs memorauimus, quam-
 uis in memoratâ infirmitate aliquantulũ con-
 ualuisse in die, attamen nocte sequenti nature
 debitũ soluit. Nec est dubitandũ, quòd tantus ^{vera hæc}
 homo, à quo hæc quę narrauimus, accepimus,
 dum ad vitę peruenisset extrema, composuisset
 mendaciũ, referēs illa, quę vera nõ essent. Affir-
 mabat quoque antequã spiritũ celo redderet, ^{Et si non}
 quòd Nicolaus Põtifex, dũ è loco illo sacro re- ^{omnibus}
 cederet, promisisset Guardiano, & ceteris qui ^{nota.}
 simul aderant, nulli mortaliũ palàm facere quę

viderat, dum ipse viueret. quamuis non parui-
penderet illa manifesta fieri apud homines de-
uotos & probos, qui non secundum carnē am-
bulant. ¶ Finis epistolæ.

*Hactenus Reuerendissimus Dominus Petrus
Radulphus Fossinianēsis Senogalliensis Episcopus.
Fuit is aliquando à secretis Ordini patrum Con-
uentualium instituti Seraphici. & librum suum
dedicauit Sixto Quinto Summo Pontifici. Ille ta-
litum rerum certissimus, nisi certa & indubitata ad
Summū Pontificem, eiusdē etiam instituti, per scri-
bere non potuit. Tradit etiā Petrus Radulphus Piū*

Vbi sup.
lib 2. h.
ser. Se-
raph. te-
lig.

*Quintum Pontificem optimum, aliquando man-
dasse Ioanni Pico Camerti, Ordinis Conuentualium
Generali, (cui ipse Petrus id tēporis à Secretis erat)
ut curaret aperiri cryptam, in qua S. Francisci cor-
pus, quod videre cupiebat. Fossū est, laboratum est
inter diu, inter noctu, sed frustra. inquit, Diuino
numine factū est, ne tantus thesaurus pateret.*

*Hec de funere sancti Patris, ex quibus facile a sti-
mare poterit æquus iudex, eius merita & sanctita-
tem. Hac causā viri summi Seraphicum Ordinem
magno amore & honore prosecuti, familiari ami-
citiā quoque sibi coniunxerunt. Frequens in vitā
S. Francisci mentio Gregorij Noni Pont. Maximi:
quia adiutor is Ordinis præcipuus extitit & fautor.*

*Primus etiam postulante B. Francisco, ob Honorio
Tertio datus Ordini Protector: quod præsciret
S. Franciscus, & prænunciaret futurum illū Sum-
mum Pontificem. Creatus Pontifex, teste Barptol.*

Barptol.
Pisan.
Confor.
fuit 8.
Bon.
c. 6. 6.
Indl. 7.
hilt. Ser.
relig.

Habitum
Francisca-
num Pō-
tifices Sū-
mū sub
mortē in-
dierunt
in co. s.
puli.

*Pisano, fuit primus qui habitum induit Ordini,
& pluries tulit. & si qua fides Petro Radulph.
se cum eo sepeliri mandauit. Nec is solummodo,
verū etiam Martinus Quartus sub mortem, Mi-
noritarum cucullo vestitus, ita sepultus fuit Peru-
sia.*

Confor. fruct. 1. sive in Ecclesia S. Laurentij. atq. aliquantio post, visum est corpus eius (quod Pisani tradit) integrum & incorruptum, habitu illo incorrupto. Hoc ipsum imitati sunt multi reges, quorum aliquot recenset

Scr. 46. de S. Lu. douic. cap. 2. Robertus à Licio Episcopus Aquinatis: Iacobus Rex Aragonia. Alfonso uicem Rex Aragonia. Fredericus Sicilia Rex. Robertus quoque Sicilia Rex, frater germanus S. Ludouici Episcopi Tolozatum.

Item tradit Reges.

& pleriq. alij apud Barp. Pisani Conf. fruct. octau. Scio exsibilari eiu smodi ritum ab istis scolis: sed tamen nihil antiquius fuisse maioribus nostris, quã sub mortem, vestem monasticam petere, induere, & in eã tumulari, ne demeritis dignitatis restibus freti videamur, comprobabo ex historicis probatis scripturis. De Manuele Comneno Imperatore Constantinopolitano hæc tradit Nicetas Choniates. Imperator morbo correptus, ad mortem ad arteriam manu, & pulsu pertentato, cum alto suspirio femur percussit, & monasticum habitum postulauit. Quo dicto, cum, ut fieri solet, tunica esset ornatus experte, ministri nescio ubi nacti molibus & regijs vestibus detractis, & aspero illo diuinæ vitæ indumento illi induto, in spiritua-

Lib. 7. Ann.

lem illum conuertunt militem; & galeã thoraceq; insigniore ornatũ, in cælestis Imperatoris catalogũ referunt. Ea lacerna, quippe breuior, crura heroici illius corporis non tegebat: ut nemo qui id cernebat, à lacrymis sibi temperaret, humanæ imbecillitatis cogitatione, & vilitate corporis in morte, quo animus tamquam restæ inclusus coalescit. Sic igitur & vitã & imperio cedit. Prorsus simile huic, quod de Theodoro Lascari iuniore, Imperatore commemorat Nicephorus Gregoras, his verbis; Imperator in annũ ætatis

Et Imperator Constantinus in fine vite vestimenta monasticam induit.

Lib. 11. Hist. Rom.

sexturn

sexum & trigésimū agentem, molestus ac difficilis, & plane letalis morbus inuasit. qui paulo ante obitū alacriter habitum monasticum induit, & multos pecuniarum acervos suis manibus distribuit; feruentiq; corde vim lacrymarū profudit, quibus animi vulnera, in tantæ necessitatis articulo, eluebat & curabat. *Item de Andronico Juniore, Imperatore Constantinopolitano hæc scribit, Cūm grauiſſimis doloribus cruciaretur, & mente alienaretur, atq; id malū omnem medicorū artē superare, & de vitā illius postridie actum fore videretur iure iurando adstantes adegit, primū vt sibi monasticum cucullum induerent, priusquam vitā excessisset. Videni quo exemplo meliores ingenio, imò & principes viri, habitum monasticum petant in publico sine generis humani Pietate inducti, & aspectu gratiā delictorum, quæ sit piis illis & religiosis. Indulgentias talibus largitas habet compendū Privilegiorū Ord. Minorū, quas ascribere superſedeo.*

l. 9. hist.
Rom.

Quod ve-
tigosi imi-
tantur.

Ver. ha-
bitui tra-
trum. &
ver. in-
dulgen-
tiæ quo-
ad. sæcu-
lales nu-
6.

IN CAPVT XVI.

De S. Francisci miraculis (quæ publica Ecclesia vox) post eius obitum patrat is, nunc agitur. De omnibus communiter scribit S. Bernardinus; (non dicere, nisi resaretur vir sanctus.) Vix est inuētus similis illi, qui tot miraculis in vitā, & in morte claruit, iam à statu primitiue Ecclesiæ. Multa perſcribit S. Bonauentura, non tamen omnia. Nonnulla adiciam, quæ lectorem ducere queant in summam admirationem.

Quadr.
ter. 60.
c. 1. art. 1

§. 2. De mortuis suscitatis I quorum octo enumerat S. Bonauentura. Plures S. Antoninus. Multos (inquiēs) mirifice mortuos resuscitauit. quorum, etſi de pluribus non sumus incerti, numerum ad præſens non posuimus: nisi quod vndecim

Histor.
Ter. pat.
tit. 14. c.
2. §. 6.